

Vetlanda

Program för socialnämndens strategiska långsiktiga utveckling 2020-2030

Dokumenttyp: Program
Beslutad av: Socialnämnden 2019-11-26
Gäller för: Socialförvaltningen
Giltig fr.o.m.: 2019-11-26
Dokumentansvarig: Socialchef
Senast reviderad: 2019-12-03

Förord

En ny socialtjänst håller på att ta form. En socialtjänst som måste hitta alternativa vägar att lösa sina uppdrag. Denna skrift stärker denna analys och ger en inriktning åt en sådan utveckling för socialtjänsten i Vetlanda.

Det förebyggande arbetet behöver stärkas, men socialtjänsten behöver inte en roll där man prioriterar det förebyggande arbetet på andra sätt än att anställa mer personal. Att samverka och samordna andra aktörers bidrag och goda krafter så man drar åt samma håll är en viktig roll som socialtjänsten kan utveckla mer.

Utökade detaljkrav och administrativa krav tynger socialtjänstens myndighetsutövande verksamhet. Denna verksamhet möter allt fler barn, ungdomar och vuxna. Ökade krav och ökade volymer kräver en strategi som förenklar och minskar byråkrati utan att äventyra rättssäkerhet och kvalité.

Socialtjänsten behöver också öka sina ambitioner att fullt ut kunna dra nytta av digitaliseringens möjligheter som ett hjälpmedel att frigöra personalresurser och på det sättet stärka det sociala arbetet.

Vetlanda november 2019

Anders Saldner, socialchef

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning – varför behövs en långsiktig strategi?	6
Socialnämndens målgrupper, uppdrag och ansvar	6
Samhällsbyggare – strukturinriktade insatser	6
Allmänt inriktade insatser och förebyggande arbete	6
Individuella insatser enligt socialtjänstlagen	7
Leda och samordna arbetsmarknadsfrågor	7
Omvärldsanalys - våra utmaningar	8
Minskade ekonomiska resurser – allt färre ska försörja fler	8
Högkonjunkturen mattas av – utgifterna ökar mer än inkomsterna	8
Integration av nyanlända	11
Digitaliseringen och stigande förväntningar på välfärden.....	11
Ökande volymer, höjda krav och nya målgrupper	12
Ökad konkurrens om kompetens och medarbetare	14
Värderingsförändringar i samhället.....	14
Vart är socialtjänsten på väg i Sverige?.....	14
Våra strategiska utgångspunkter – så möter vi utmaningarna	16
Den förebyggande och samverkande socialtjänsten.....	16
Den hjälpande socialtjänsten - individanpassad och effektiv.....	17
Den nytänkande socialtjänsten – mod och förmåga att använda ny teknik	19
Referenser	20
Bilaga: Verksamhetsstatistik och statistik från Kolada	21

Sammanfattning

Socialnämndens program för den långsiktiga strategiska utvecklingen 2020-2030 tar sin utgångspunkt i de tre inriktningar för Vetlanda kommun som kommunfullmäktige antagit med sikte på 2035. En viktig orsak till behovet av en långsiktig strategi är att den kommunala socialtjänsten har stora utmaningar att klara sitt uppdrag med minskade ekonomiska resurser. För att klara socialtjänstens uppdrag även i framtiden med en hög kvalitet måste framtiden mötas på ett medvetet och strategiskt sätt.

Socialnämnden i Vetlanda har ett omfattande uppdrag och stort ansvar som främst regleras i socialtjänstlagen. Uppdraget innefattar strukturinriktat arbete, allmänt inriktat arbete och insatser, individuella insatser enligt socialtjänstlagen men även att leda och samordna kommunens arbetsmarknadsinsatser.

Grunden för den långsiktiga strategin är en accepterad nulägesbild av framtidens utmaningar som bygger på omvärldsanalys och en analys av verksamhetens egen statistik. I analysen ser socialnämnden sju utmaningar som påverkar socialnämndens uppdrag och ansvar:

- Minskade ekonomiska resurser – allt färre ska försörja fler
- Högkonjunktur mattas av – utgifterna ökar mer än inkomsterna
- Integration av nyanlända
- Digitalisering och ny teknik
- Ökande volymer, höjda krav och nya målgrupper
- Ökad konkurrens om kompetens och medarbetare
- Värderingsförändringar i samhället

De utmaningar som vi ser i Vetlanda bekräftas av den pågående utredningen av socialtjänstlagen med namnet Framtidens socialtjänst som görs på uppdrag av regeringen. Sammanfattningsvis visar omvärldsanalysen att den stora utmaningen för den kommunala socialtjänsten i Vetlanda (och i hela landet) är att möta ökade volymer, ökade lagkrav, ökade förväntningar och nya behov i samhället samtidigt som skatteintäkterna minskar.

Socialnämnden i Vetlanda måste möta framtidens utmaningar på nya sätt. Det är ett långsikt strategiskt arbete där socialtjänstens *arbetssätt och processer* är i fokus. Den långsiktiga strategin är uppdelad i tre områden:

1. *Den förebyggande och samverkande socialtjänsten*

Förebyggande socialt arbetet ska ske i samarbete med andra aktörer i lokalsamhället. Vetlanda är en kommun med stor ideell sektor och ett näringsliv som många gånger har en tradition att ta ett socialt ansvar och bidra till samhällsutvecklingen på olika sätt. Socialnämnden ska ta initiativ och aktivt samordna resurser i samhället för att fokusera på gemensamma samhällsproblem. I den mån det går bör samarbete och samordning vara alternativ till att möta uppkomna behov genom en utökad organisation. Samarbeten i form av idéburet offentligt partnerskap som prövats med lyckat resultat ska fortsätta användas och utvecklas när det är möjligt.

För att möta framtidens utmaningar är regional och kommunal samverkan en förutsättning. Det finns uppgifter som kan göras bättre och till lägre kostnad om den utförs gemensamt.

Socialförvaltningen ska ha ett aktivt förhållningssätt när det gäller att söka medfinansiering med andra huvudmän och organisationer i projektform för att skapa möjlighet till verksamhetsutveckling och stärka samverkan.

2. Den hjälpande socialtjänsten – individanpassad och effektiv

För att möta ökade volymer, ökade krav och nya behov på ett rättssäkert sätt behöver arbetssätt och processer individanpassad och effektiviseras. Kvalitetssäkrade processer av ansökningar och anmälningar ska utvecklas där arbetsinsats och ambition differentieras på ett bättre sätt utifrån ärendets komplexitet. Genom att utveckla förenklade utredningsmoment där det är lämpligt och att utveckla intensivutredningar med avsevärt förkortade utredningstider kan flödet genom myndighetsutövningen öka.

Ny teknik, nya innovationer och nya arbetssätt kan lätta på den totala personalresursen och kan i högre grad koncentreras till de medborgare som är i större behov av mer omfattande insatser.

Ett ökat flöde genom socialtjänstens verksamheter är ett strategiskt viktigt steg för att möta ökade volymer utan ökade personalresurser. Genom att medvetet utveckla kvalitetssäkrade öppenvårdsinsatser som bygger på kortare interventioner kan flödet öka genom öppenvården.

En effektivt hjälpande socialtjänst måste betona och fokusera på att hjälpen ger avsedd effekt och resultatet om minska betoningen inte betona administration och byråkrati. I smått och stort ska verksamheterna sträva efter att undvika dubbelarbete, kritiskt granska processer och flöden för att finna enklare vägar och avstå från delar som inte är nödvändiga eller ger tänkt resultat för den enskilde. Fokus i uppföljningsarbetet ska vara på resultatmått kopplade till verksamhetens huvuduppdrag och det tänkta resultatet för medborgaren.

3. Den nytänkande socialtjänsten – mod och förmåga att använda ny teknik

Socialförvaltningen ska präglas av nytänkande, mod och vilja att förändra sina arbetssätt. Digitalisering av socialtjänsten, ta till sig ny teknik och nya innovationer är avgörande för att minska byråkratin och möta de förväntningar på snabb och effektiv kommunikation och hjälp som finns från medborgare. Även de ökade volymerna och de minskade resurserna kräver nya digitala arbetssätt.

Strategin handlar om att hitta de processer där e-tjänster kan förenkla för medborgarna men även de interna administrativa processer som kan effektivisera och förenkla arbetet genom digital hantering.

Inledning – varför behövs en långsiktig strategi?

Socialnämndens långsiktiga strategi tar sin utgångspunkt i de tre riktningar för Vetlandas utveckling som kommunfullmäktige antagit och som tar sikte på år 2035¹. De tre riktningarna är:

- Det är den attraktiva kommunen
- Den hållbart växande kommunen
- Den nytänkande kommunen

Tanken med en långsiktig strategi är att möta framtidens utmaningar på ett medvetet sätt för att även i framtiden ha en socialtjänst som kan utföra sitt uppdrag med hög kvalitet.

Socialnämnden i Vetlanda, liksom många andra kommuner, har de senaste åren haft mycket svårt att klara sitt samhällsuppdrag inom den tilldelade ekonomiska ramen. Det har medfört upprepade ekonomiska underskott under flera år. Hela kommunsektorn står fortsatt inför en försämrad ekonomisk situation. Minskade ekonomiska resurser gör att socialtjänstens nuvarande arbetssätt och processer behöver ses över. En långsiktig strategi för detta utvecklingsarbete blir därför viktig.

Socialnämndens målgrupper, uppdrag och ansvar

Vetlandas socialnämnds uppdrag och ansvar regleras i Reglementet för socialnämnden samt i socialtjänstlagen och övriga lagar och föreskrifter som berör socialnämndens målgrupper och ansvarområde. Uppdraget och ansvaret ska utföras på strukturell nivå, gruppnivå och direkt till enskilda individer.

Samhällsbyggare – strukturinriktade insatser

Socialnämnden har enligt 3 kap 1-2 §§ socialtjänstlagen uppdrag att arbeta med *strukturinriktade insatser* som syftade till en god samhällsmiljö. Hit räknades medverkan i samhällsplaneringen, arbete med sociala problem i samhället och uppsökande verksamhet. Socialnämnden ska utifrån sin erfarenhet och kompetens påverka och ta initiativ i samhällsplaneringen vilket inkluderar samverkan med olika aktörer. Det utpekade ansvaret i socialtjänstlagen delas i Vetlanda med vård- och omsorgsnämnden. Även andra nämnder och aktörer² i samhället påverkar och har ansvar för samhällsutvecklingen i Vetlanda.

Allmänt inriktade insatser och förebyggande arbete

Enligt 3 kap 1 § socialtjänstlagen har socialnämnden ansvar för *Allmänt inriktade insatser* som riktar sig till alla inom en viss grupp i samhället. Det kan handla om socialjour, information, gruppverksamhet som till exempel föräldrastödsprogrammet COPE samt generellt utformade stödinsatser.

¹ Se ärendenummer KLF 2019/197 samt protokoll KF 2019-06-19 § 112

² Andra aktörer kan vara föreningar, organisationer, företag och privatpersoner.

Med förebyggande arbete inom socialtjänsten avses insatser som förhindrar eller motverkar uppkomst av sociala problem och social utestängning där människor begränsas i sina möjligheter att aktivt delta i samhällslivet. I socialtjänstlagen finns särskilda bestämmelser om ansvar att motverka och förebygga missbruk och beroende av beroendeframkallande medel och missbruk av spel om pengar samt att barn och unga far illa. I socialtjänstlagen betonas att socialnämndens förebyggande arbete ska ske i samverkan med andra aktörer i samhället.

Individuella insatser enligt socialtjänstlagen

Socialnämnden har, utifrån socialtjänstlagen, ansvar för individuella insatser till följande målgrupper:

- Vuxna i behov av försörjningsstöd (4 kap 1 § socialtjänstlagen)
- Vuxna skuldsatta personer (5 kap 12 § socialtjänstlagen)
- Vuxna med missbruk (5 kap 9 § Socialtjänstlagen)
- Brottsoffer och våld i nära relationer (5 kap 11 § socialtjänstlagen)
- Barn som riskerar att fara illa (5 kap 1 § socialtjänstlagen)
- Barn i dygnsvård (6 kap socialtjänstlagen)
- Ensamkommande barn

Leda och samordna arbetsmarknadsfrågor

Socialnämnden i Vetlanda har även ansvar för att "Leda och samordna arbetsmarknadsfrågorna samt ansvara för åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen i kommunen" (Vetlanda kommun, 2015).

Omvärldsanalys - våra utmaningar

Utifrån Sveriges kommuner och landstings dokument Vägval för framtiden 3 (SKL, 2018), Vetlanda kommuns omvärldsanalys 2019 (Vetlanda kommun, 2019), Nulägesanalys- Demografi Vetlanda kommun 2018 (Vetlanda kommun, 2019) samt vår egen verksamhetsstatistik de senaste åren ser socialnämnden ett antal utmaningar som påverkar socialnämndens uppdrag och ansvar.

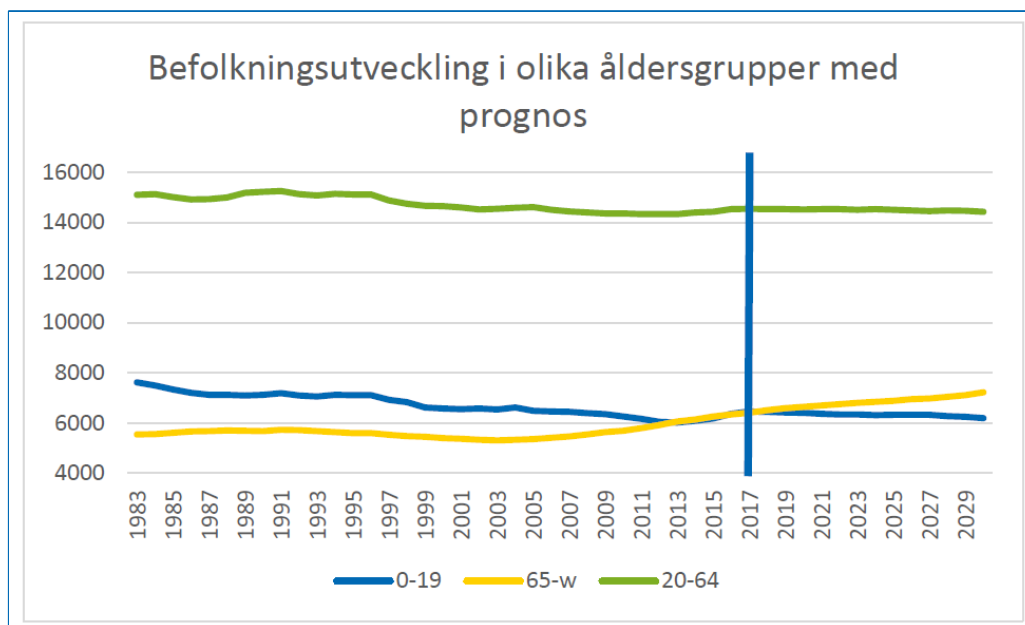
- Minskade ekonomiska resurser
- Högkonjunktur mattas av
- Integration av nyanlända
- Digitalisering och ny teknik
- Ökande volymer, höjda krav och nya målgrupper
- Ökad konkurrens om kompetens och medarbetare
- Värderingsförändringar i samhället

Minskade ekonomiska resurser – allt färre ska försörja fler

I Vetlandas befolkningsprognos (Vetlanda kommun, 2019) framgår att prognosen är att befolkningen ökar med 400 personer fram till år 2030 till 27 846 personer.

Åldersgruppen mellan 20-64 år förväntas att minska med motsvarande 100 personer.

Prognosen pekar också på att antalet äldre över 80 år kommer att öka medan antalet barn (0-15 år) kommer att minska fram till 2030. Det innebär att försörjningskvoten minskar. Allt färre ska försörja fler. En åldrande befolkning ger lägre skatteintäkter.

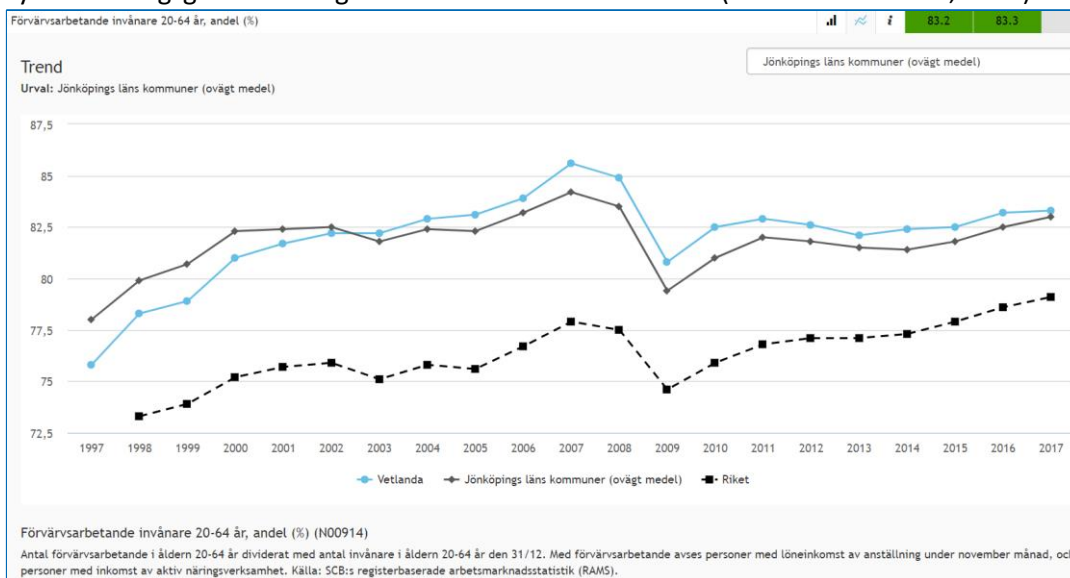

Högkonjunkturen mattas av – utgifterna ökar mer än inkomsterna

SKL förutspår att högkonjunkturen mattas av under 2019 och i ett scenario fram till 2022 beskriver SKL att tillväxten i samhällsekonomin i Sverige blir mer normal. SKL tror inte på

någon lågkonjunktur men räknar med att den offentliga sektorns inkomstknot är oförändrad medan utgiftskvoten ökar med 0,1 procentenheter av BNP mellan 2020 och 2022 (SKL, 2019).

Vetlanda har en hög andel förvärvsarbete jämfört med länet och riket. Sysselsättningsgraden är högre bland män än bland kvinnor (Vetlanda kommun, 2019).

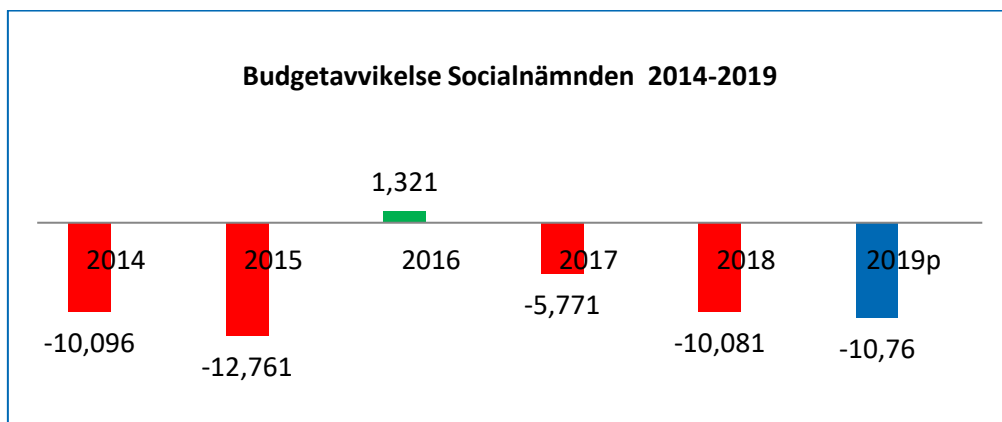
Globalisering och urbanisering är två trender som både Vetlandas omvärldsanalys och SKL tar upp som en utmaning för kommunen och välfärdssystemet. Vetlanda har under en lång serie år haft relativt låg arbetslöshet tack vare vår tillverkningsindustri. Människor och varor är rörliga. Arbetsstillfällena riskerar att försvinna till större städer både i Sverige men även till andra länder. Globaliseringen medför att oro och kriser i andra delar av världen kan snabbt påverka företag i Sverige och Vetlanda. Arbetslösheten riskerar att öka och det riskerar att främst drabba personer med lägre eller ingen formell utbildning. Det kan leda till att fler människor behöver försörjningsstöd under längre tid för sin försörjning (Vetlanda kommun, 2019, s. 12). Vetlanda är utsatt då vi har relativt låg utbildningsnivå och hög andel av befolkningen som arbetar inom industrin.

Att vara långvarigt beroende av försörjningsstöd för sin försörjning ökar risken för negativa konsekvenser för den enskilde så som försämrad fysisk och psykisk hälsa, skulder och betalningsanmärkningar och risk att känna ett allt större utanförskap jämfört med andra i samhället. Barn som lever ut familjer med försörjningsstöd är extra utsatta.

Att högkonjunkturen börjar mattas av kan skönjas i ökade utgifter för försörjningsstöd. Förvaltningens verksamhetsstatistik visar att det utbetalda försörjningsstödet legat ganska konstant runt 20 Mkr mellan åren 2014 och 2017. Däremot ökade det utbetalda försörjningsstödet 2018 till 22,5 Mkr. Ökningen har fortsatt även under 2019.

Underskott trots socialtjänst med jämförelsevis låga kostnader

Att konjunturen mattas av och att kommunen därmed får mindre skatteintäkter är en utmaning även för socialförvaltningen. De senaste åren har socialförvaltningen överskridit sin budget.

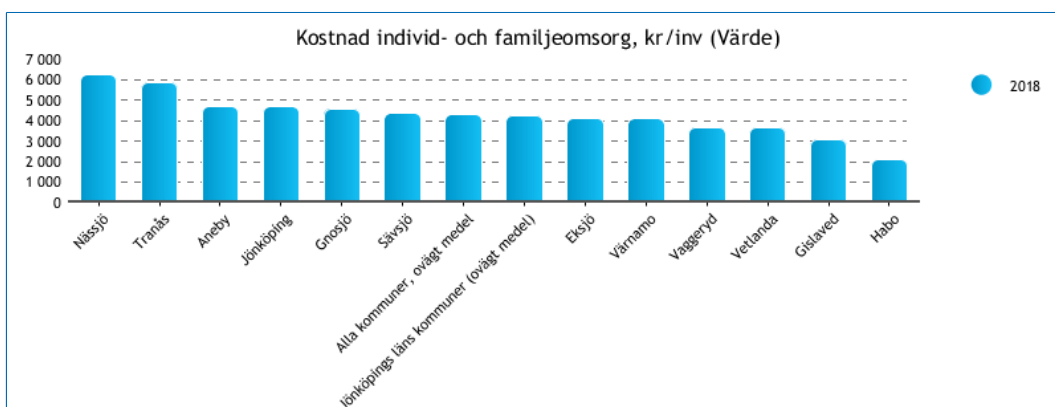

Framförallt dygnsvården och försörjningsstödet uppvisar underskott jämfört med tilldelad budgetram. I revisionsrapporten *Granskning av verksamheten för placering av barn och unga* (KPMG, 2019) som Vetlanda kommuns revisorer gjorde under våren 2019 framgår att revisorerna är tveksamma till budgetramen för dygnsvården. I rapporten på sidan 6 konstateras följande:

”Granskningen påvisar vidare att nämnden årligen inför varje budgetberedning redogjort för att tilltänkta budgetramar inte kommer att motsvara verksamhetens kostnader. Vi konstaterar att kommunstyrelsen har informerats samt haft kännedom om att ett underskott kan antas redan vid ramarnas tilldelning.

Vi anser att frågan om underbudgetering redan vid tilldelning av budgetramarna bör aktualiseras i syfte att sondera huruvida nämndens budgetförutsättningar är realistiska.”

Samtidigt är det viktigt att förstå att Vetlanda har låga kostnader för socialtjänstens individ och familjeomsorg i jämförelse med andra kommuner. Det gäller så gott som alla verksamhetsområden. I Jönköpings län är det bara Habo och Gislaved som har lägre kostnad för individ och familjeomsorgen per invånare än Vetlanda.

Integration av nyanlända

De senaste åren har många personer invandrat till Sverige och Vetlanda. Invandrare med låg formell utbildning och dåliga språkkunskaper är en extra utsatt grupp då enklare arbeten försvinner. I Vetlandas nulägesbeskrivning (Vetlanda kommun, 2019) framgår att 57 % av de öppet arbetslösa är födda utanför Sverige.

Att skapa bra förutsättningar för nyanländas integration i samhället kommer vara en av våra viktigaste samhällsfrågor (SKL, 2018). Migrationsverket förutspår i sin prognos i oktober 2019 (Migrationsverket, 2019), att antalet kommunmottagna nyanlända personer kommer att minska de närmsta åren. Trots detta kvarstår utmaningen att skapa bra förutsättningar för integration av de nyanlända som är här och de som kommer att komma.

Digitaliseringen och stigande förväntningar på välfärden

Digitalisering, artificiell intelligens (AI) och utveckling av ny teknik är en övergripande förändringskraft som påverkar hela vårt samhälle. Den digitala transformationen går i snabb takt och förändrar i grunden vårt sätt att leva. Digitaliseringsresan inom den kommunala sektorn och inte minst socialtjänsten har bara börjat. Det finns idag ett stort intresse bland brukare/klienter att använda digital teknik, inte minst unga personer som har stor vana vid digital tillgänglighet, chatt och e-tjänster överlag. Nya digitala tjänster finns redan utvecklade för socialtjänsten så som e-tjänster och automatisering av biståndshandläggning och har införts i några kommuner.

Journaler på nätet kan bidra till att öka kvaliteten på dokumentationen och förhoppningsvis även minska mängden dokumentation och öka brukarinflytandet. Det arbetssättet har funnits sedan flera år inom hälso- och sjukvården, men utvecklingen är på gång i socialtjänsten på flera håll i landet. Andra exempel inom socialtjänsten är utveckling av nätbaserade behandlingar inom beteendeterapi, vilket ger den enskilde ökad möjlighet att få stöd på sina villkor. Inom missbruksvården har ett digitaliserat stöd tagits fram för att följa upp nykterhet och återfall i samarbete med brukarna.

Digitalisering och ny teknik inom socialtjänstens område kommer aldrig helt att ersätta det mänskliga mötet mellan människor i behov av stöd och hjälp och socialförvaltningens medarbetare. Däremot hur och när vi möts. Digitalisering ska ses som verksamhetsutveckling som ska utgå från brukarens behov och perspektiv på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt.

För att lyckas med digitaliseringsresan inom socialförvaltningens område måste den digitala kompetensen höjas i hela organisationen, från ledning till enskild medarbetare. Det krävs även en förståelse och acceptans hos både ledning och medarbetare att faktiskt förändra sitt arbetssätt och använda de digitala stöd som implementeras i verksamheten.

På längre sikt finns ekonomiska effektiviseringsmöjligheter genom digital transformation och införande av teknik men det kommer under flera år framöver att driva kostnader för inköp, drift och kompetens hos medarbetarna. Det är därför viktigt att i god tid beräkna kostnader och avsätta resurser (Vetlanda kommun, 2019).

Ökande volymer, höjda krav och nya målgrupper

I förvaltningens verksamhetsstatistik framgår att det finns ett ökat tryck på socialnämndens myndighetsutövande verksamhet. Det gäller framförallt barn och unga och våld i nära relationer.

Antalet orosanmälningar om barn och unga till socialnämnden i Vetlanda har ökat för varje år de senaste åren. Sedan 2014 har antalet anmälningar nästan fördubblats från 590 stycken till 1122 (se statistikbilaga). Polis och skola är de som gör flest anmälningar. Antal anmälningar från skolan har under perioden 2014-2018 ökat från 92 anmälningar till 239 anmälningar per år. Även antal inledda utredningar per år har ökat kraftigt. Under perioden 2014-2018 har antalet inledda utredningar av barn och unga 0-20 år ökat med 69 % från 262 till 442.

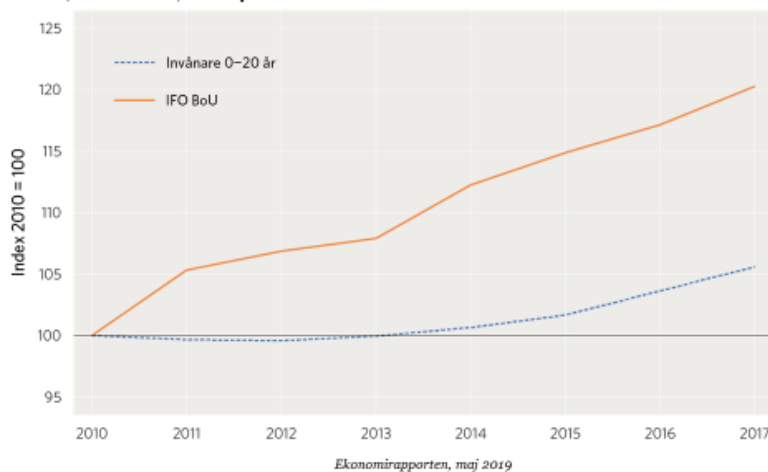
Antal anmälningar som handlar om våld i nära relationer har ökat från 4 stycken 2014 till 25 stycken 2018.

Ökade statliga krav på socialtjänsten utan finansiering

Globaliseringen och samhällsutvecklingen i stort leder till att den kommunala socialtjänstens verksamhetsområden hela tiden utökas och nya grupper, vars behov ska tillgodoses, tillkommer. Under de senaste decennierna har det skett en övervältring från stat till kommun och ansvaret för områden och grupper med nya behov av insatser har landat på socialtjänsten som "yttersta skyddsnet", ofta utan tilläggsfinansiering eller bra kunskapsunderlag och metoder.

SKL skriver att kostnaderna ökat kraftigt de senaste åren för individ- och familjeomsorgen i hela Sverige. Det är framförallt inom barn- och ungdomsvården kostnaderna ökat (SKL, Ekonomirapporten, maj 2019 om kommunernas och regionernas ekonomi, 2019). I rapporten framgår att kostnaderna för barn- och ungdomsvården ökat med drygt 20 procent i fasta priser från 2010 till 2017. Kostnadsökningen förklaras inte av befolkningsutvecklingen, då gruppen 0 - 20 år endast ökat med knappt 6 procent under samma tidsperiod.

14 • Kostnadsutvecklingen i fasta priser för barn- och ungdomsvården samt utvecklingen av antalet 0–20-åringar Index, 2010 = 100, fasta priser

15

SKL menar i rapporten att kostnaderna framförallt hänger samman med nya höjda krav i föreskrifter och lagstiftning inom den sociala barn- och ungdomsvården.

- Tydligare reglering av socialnämndens ansvar för uppföljning av placerade barn och unga.
- Förtydligat ansvar för att barn som utsatts för brott och dennes närstående får det stöd och den hjälp de behöver.
- Anmälningssplikten har förändrats för yrkesverksamma om ett barn far illa eller misstänks fara illa.
- Krav på att omedelbart göra skyddsbedömning när en anmälan inkommer till socialnämnden.
- När ett barn kan ha utsatts för eller bevittnat våld ska nämnden utan dröjsmål inleda utredning (utredningstvång).
- En kommun som inte i skälig tid tillhandahåller bistånd som någon är berättigad till ska åläggas att betala vite.
- Utökade krav om uppsökande verksamhet för att förhindra att barn far illa.
- Utbildning för familje- och jourhem.
- Särskild socialsekreterare för barn och unga som placeras i familjehem eller ett hem för vård eller boende.

Barnperspektivet och barnkonventionen som lag

1 januari 2020 blir barnkonventionen lag i Sverige. Det innebär högre krav på att socialtjänstens arbete ska präglas av ett barnrättsperspektiv. Det innebär att barnets bästa är den givna utgångspunkten i arbetet och att barnet ska vara delaktigt så långt som möjligt. Vad det konkret innebär för socialtjänstens sätt att arbeta är ännu oklart.

Ökad konkurrens om kompetens och medarbetare

En konsekvens av urbaniseringen är att högskoleutbildad personal väljer att bo i större städer. Det är en utmaning för Vetlanda och andra likande kommuner utanför storstadsregionerna att rekrytera personal med högre utbildning. Socialnämndens uppdrag kräver medarbetare med högskoleutbildning. Vad gäller den sociala barn- och ungdomsvården är detta krav även lagstadgat. Just nu är socialförvaltningen i stort sett fullt bemannad men det krävs ett medvetet aktivt arbete att vara en attraktiv arbetsgivare, för att behålla befintlig personal, men även för att rekrytera nya medarbetare.

Värderingsförändringar i samhället

Globaliseringen och nya kommunikationstekniker har ökat på takten av förändrade värderingar. Vetlandas omvärldsanalys lyfter fram värderingsförändring som en megatrend som påverkar samhällsutvecklingen (Vetlanda kommun, 2019). Trenden handlar om att vårt samhälle blivit allt mer individualiserat. Ett sådant samhälle riskerar att bli allt mer polariserat och skillnaderna blir större mellan olika befolkningsgrupper i exempelvis levnadsstandard, ålder, utbildningsbakgrund, arbetslivsanknytning och var man bor. Skillnader i kommersiell och offentlig service ökar mellan stad och landsbygd, samtidigt som skillnader i barns skolresultat blir allt större. Ett mer uppdelat samhälle riskerar att leda till en känsla av ökad otrygghet, minskad samhörighet och minskad social rörlighet mellan människor. Det riskerar att ge upphov till minskad tolerans, hatbrott, kriminalitet eller extrema rörelser. De ökade skillnaderna i samhället riskerar att cementera utanförskap, öka psykisk ohälsa och minska försörjningsförmågan hos vissa grupper i samhället.

Folkhälsomyndigheten uppger att den psykiska ohälsan hos unga har ökat kraftigt sedan mitten av 1980-talet. (Folkhälsomyndigheten, 2018). Andelen 13- och 15-åriga flickor och pojkar i Sverige som rapporterar återkommande psykosomatiska symtom har fördubblats sedan mitten av 1980-talet. I psykosomatiska symtom ingår sömnsvårigheter, nedstämdhet, irritation, nervositet, huvudvärk, ont i magen, ont i ryggen och yrsel. Det finns en koppling mellan psykisk ohälsa och skolan. Låga skolprestationer tycks öka risken för psykosomatiska symtom bland unga. Skolstressen är dessutom utbredd bland eleverna och påverkar den psykiska hälsan negativt. Förändringarna på arbetsmarknaden har troligen bidragit till utvecklingen av psykosomatiska symtom bland unga.

Vart är socialtjänsten på väg i Sverige?

Sedan våren 2017 har Margaretha Winberg regeringens uppdrag att göra en översyn av socialtjänstlagen och vissa av socialtjänstens uppgifter. Uppdraget ska redovisas senast 1 juni 2020. Utredningens direktiv kan ge en indikation på hur de nationella vindarna blåser kring framtidens socialtjänst i Sverige. Utredaren ska se över och lämna förslag utifrån bland annat följande direktiv³:

³ Utredningen ska inte se över de delar i socialtjänstlagen som handlar om ekonomiskt bistånd.

- tillgången till en jämlik, jämställd och likvärdig socialtjänst
- en hållbar socialtjänst som främjar långsiktigt strukturellt förebyggande arbete och bidrar till hållbarhet samt minskar behovet av individuella insatser
- en kompetens- och kunskapsbaserad socialtjänst
- möjligheten för kommuner att tillgängliggöra insatser samtidigt som en jämlik, likvärdig och rättssäker socialtjänst säkerställs
- möjligheten att förenkla handläggningen utan att rättssäkerheten och kvaliteten i vården och omsorgen riskeras samt analysera konsekvenserna av en förenkling och redogöra för fördelar och nackdelar av en ändring.

I direktiven för utredningen står också att de grundläggande mål, principer och värderingar som nu finns i lagen ska ligga fast och kunna hävdas vid genomförandet av socialtjänstens insatser.

I april 2018 redovisade delbetänkandet Ju förr desto bättre – vägar till en förebyggande socialtjänst (SOU 2018:32, 2018). I delbetänkande förs inte fram förslag på konkreta förändringar utan endast bedömningar för det fortsatta arbetet. I delbetänkandet görs bland annat följande bedömningar som har bäring på den kommunala nivån:

- Socialtjänstens förebyggande arbete syftar till att förebygga sociala problem och social utestängning.
- Socialtjänstens förebyggande arbete måste bedrivas på samhälls-, grupp- och individnivå.
- Kommunen bör ta ett övergripande och aktivt ansvar för att samordna det förebyggande arbetet i kommunen och för socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen.
- Socialtjänstens roll i kommunens samhällsplanering behöver utvecklas.
- Socialtjänstens behöver bli ännu mer kunskapsbaserad.

Våra strategiska utgångspunkter – så möter vi utmaningarna

Den bakgrundsanalys som gjorts ovan visar att det är uppenbart att Vetlanda, och hela landets socialtjänster, står inför en stor utmaning:

Hur ska den kommunala socialtjänsten möta ökade volymer, ökade lagkrav, ökade förväntningar och nya behov i samhället samtidigt som skatteintäkterna minskar?

Utan ökad budgetram måste socialnämnden i Vetlanda möta framtidens utmaningar på nya sätt. Det är ett långsikt strategiskt arbete där socialtjänstens *arbetssätt och processer* är i fokus. Den långsiktiga strategin är uppdelad i tre områden:

1. Den förebyggande och samverkande socialtjänsten
2. Den hjälpande socialtjänsten – individanpassad och effektiv
3. Den nytänkande socialtjänsten - mod och förmåga att använda ny teknik

Strategins inriktning måste genomsyra hela förvaltningen och uppmuntra till nya arbetssätt att tänka och lösa problem utan att äventyra lagstadgade krav. Innovation och nytänkande ska förenas med modiga mål där dialog med tillsynsmyndigheter och statliga uppdragsgivare ibland kan vara nödvändig.

Den förebyggande och samverkande socialtjänsten

För att möta socialtjänstens utmaningar krävs samverkan och samarbete med andra aktörer i samhället. Samarbete och samordning genomsyrar redan idag socialtjänstens arbete. Det arbetat ska fortsätta och fördjupas. Socialnämnden och dess förvaltning ska på ett tydligare sätt ta initiativ och ansvar för samordning.

Förebyggande socialt arbetet tillsammans med andra aktörer i lokalsamhället

SKL lyfter i sin Ekonomirapport maj 2019 (SKL, 2019) fram att mycket talar för att förebyggande verksamhet är bra både för individen och för samhällsekonomin. Socialnämnden har ett utpekat ansvar i socialtjänstlagen att tillsammans med andra förebygga sociala problem. I den pågående statliga utredningen om framtidens socialtjänst betonas det förebyggande arbetet.

Vetlanda är en kommun med stor ideell sektor och ett näringsliv som många gånger har en tradition att ta ett socialt ansvar och bidra till samhällsutvecklingen på olika sätt. Socialtjänsten ska ta ett aktivt ansvar för att samordna och frigöra resurser för att fokusera på gemensamma samhällsproblem. När nya behov och förväntningar uppmärksammas i samhället, och där socialnämnden förväntas ta ansvar, ska dialog med andra aktörer i samhället vara självklart. Nya samhällsutmaningar är inte enbart socialnämndens ansvar att motverka och tillgodose. Det är hela samhällets ansvar. I konstruktiv dialog mellan olika aktörer kan de bästa och effektivaste åtgärderna formas för att tillgodose de behov som finns i samhället. En användbar metod i detta arbete är IOP, idéburet offentligt partnerskap (Forum för frivilligt socialt arbete, 2010). Socialnämnden har med framgång prövat detta arbetssätt i det konkreta arbetet med

att erbjuda asylsökande ensamkommande ungdomar boende i de fall kommunen inte haft ett lagstadgat ansvar. Detta arbetssätt bör fortsätta användas och utvecklas i kommunen kring olika samhällsproblem. Socialnämnden ska inte själv starta nya organisationer/verksamheter som andra aktörer i samhället kan göra.

Lyckade gemensamma satsningar och opinionsbildning kring gemensamma problem leder också till ökat ansvar och bättre sammanhållning i lokalsamhället.

Regional och kommunal samverkan

För att möta framtidens utmaningar är regional och kommunal samverkan en förutsättning. Det finns uppgifter som kan göras bättre och till lägre kostnad om den utförs gemensamt. Socialnämnden i Vetlanda har redan idag ett väl utvecklat samarbete med sina grannkommuner både på höglandet och regionalt. I samarbetet organiseras dels gemensamma verksamheter men även verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete. Verksamheter som socialjour och familjerätt drivs idag gemensamt inom ramen för Höglandsförbundet. Det är både kostnadseffektivt och ger förutsättningar för bättre kvalitet.

Vetlanda ingår även i ett regionalt utvecklingspartnerskap där alla verksamhetsområden har en gemensam agenda för samarbete och utveckling kring gemensamma utmaningar och som en arena för strukturerat samarbete med andra huvudmän. Partnerskapet är också en plattform för dialog med nationella aktörer som Sveriges Kommuner och Landsting, Socialstyrelsen med fler. Även på regional nivå organiseras gemensam verksamhet. Vetlanda är med i verksamheten Barnahus som är en gemensam socialtjänstresurs som ansvarar för samverkan mellan olika myndigheter när barn varit utsatta för brott.

Samverkan kring finansiering

Socialförvaltningen ska ha ett aktivt förhållningssätt när det gäller att söka medfinansiering med andra huvudmän och organisationer i projektform för att möjliggöra verksamhetsutveckling och stärka samverkan.

Den hjälpande socialtjänsten - individanpassad och effektiv

För att möta ökade volymer, ökade krav och nya behov på ett rättssäkert sätt behöver socialförvaltningen utvecklas mot en effektiv och individanpassad socialtjänst. Socialtjänstens ansvar att genomföra korrekta utredningar och fatta rättssäkra beslut är en central del av socialtjänstens ansvar. Många av dessa processer styrs därför av en allt mer detaljerad lagstiftning. Stora volymer, lagstadgade tidsbegränsade krav i olika led och kritisk tillsyn från Inspektionen för vård och omsorg, IVO, riskerar att flytta fokus i verksamheter från ett gott socialt arbete inriktat på att hjälpa och stödja människor till att hålla ryggen fri och undvika att göra fel (SKL, Ekonomirapporten, maj 2019 om kommunernas och regionernas ekonomi, 2019). Socialförvaltningens uppdrag är att hjälpa människor att frigöra och utveckla deras egna resurser så att de kan leva ett självständigt liv. Olika människor har olika behov.

Ökad differentiering i handläggningen

För att bli mer effektiv måste socialtjänsten i högre grad än tidigare bli bättre på att kvalitetssäkra processer där arbetsinsats och ambition differentieras utifrån ärendets komplexitet. Genom att utveckla förenklade utredningsmoment där det är lämpligt och att utveckla intensivutredningar med avsevärt förkortade utredningstider kan flödet genom myndighetsutövningen öka.

Inom försörjningsstödet finns exempel på förändrat arbetssätt där kvalitetssäkrade processer helt automatiserar utredningsmomentet för vissa ansökningar. Dessa innovationer minskar personalbehov och sparar personaltid till de klienter som är i större behov av socialt förändringsarbete.

Ökat flöde i insatser genom korta interventioner

Ett ökat flöde är ett strategiskt viktigt steg för att möta ökade volymer utan ökade personalresurser. Vetlanda har idag en väl utvecklad öppenvård som på ett kvalificerat sätt stödjer människor i vår kommun i deras förändringsarbete. För att fler människor ska kunna erbjudas kvalificerad öppenvård behöver verksamheterna utveckla kvalitetssäkrade kortare interventioner. I alla insatser är det viktigt att systematiskt följa upp att pågående insats leder till tänkt resultat så att inte insatser pågår utan effekt.

Socialt arbete med människan i fokus

En effektivt hjälpande socialtjänst fokusera på det sociala arbetet och huvuduppdraget att hjälpa människor. Socialtjänsten är en myndighet som är styrd av lagar. Det finns en uppenbar risk att fokus i det sociala arbetet blir administration av ansökningar, anmälningar och utredningar snarare än att fokusera på huvuduppdraget att hjälpa människor att frigöra sina egna resurser. Denna del i strategin sätter fokus på att i smått och stort alltid sträva efter att undvika dubbelarbete och onödig administration. Processer och flöden ska kritiskt granskas för att hitta effektiva arbetsflöden för att den enskilde människan ska få hjälp så snabbt som möjligt.

Systematisk uppföljning med fokus på resultat kopplat till den enskilde

En viktig del av strategin är att verksamhetsutvecklingen ska utgå från verksamheternas egen systematiska uppföljning. Verksamheterna ska följa sin verksamhets resultat med stöd av uppföljningsmodellen LOKE (Hjelte, 2017). En effektivt hjälpande socialtjänst måste, i sitt kvalitetsarbete och i sin verksamhetsutveckling, fokusera på resultatmått kopplade till verksamhetens huvuduppdrag och det tänkta resultatet för medborgaren. Om verksamheternas i alltför hög utsträckning utgår från volymmått och tidsmått i myndighetsutövning eller interventioner skapas lätt en administrativ kultur som drar fokus från grunduppdraget att hjälpa medborgaren.

Socialnämnden i Vetlanda har under flera år arbetat upp ett systematiskt kvalitetsarbete som har namnet TRYGGVE (Socialnämnden Vetlanda kommun, 2017). Tryggve har utvecklats till att bli socialnämndens styrmodell för kvalitet, ekonomi och mål. TRYGGVE är en konkret form av tillitsstyrning som utgår från att verksamheterna äger sin egen verksamhetsutveckling. Verksamhetsutveckling ska ske så nära brukarna som möjligt.

Den nytänkande socialtjänsten – mod och förmåga att använda ny teknik

Digitalisering av socialtjänsten, ta till sig ny teknik och nya innovationer är avgörande för att minska byråkratin och möta de förväntningar på snabb och effektiv kommunikation och hjälp som finns hos medborgarna. Även de ökade volymerna och de minskade resurserna kräver nya digitala arbetssätt.

Strategin handlar om att hitta de processer där e-tjänster kan förenkla för medborgarna men även de interna administrativa processer som kan effektivisera och förenkla arbetet genom digital hantering. Digitaliseringen av socialförvaltningens processer kräver hög säkerhet, ny kompetens och kostar pengar. Samverkan med andra blir därför viktig för att lyckas.

Denna del av strategin handlar också om ett kulturarbete inom socialnämndens verksamheter. Den nya digitala tekniken förändrar både människor och verksamheter. Socialnämnden och dess förvaltning ska präglas av nytänkande, mod och vilja att förändra sina arbetssätt. Det ställer krav på politiker, chefer och medarbetare att tillsammans skapa en kultur där man uppmuntrar varandra till kreativitet, innovation och nya arbetssätt.

Referenser

- Folkhälsomyndigheten. (2018). *Varför har den psykiska ohälsan ökad bland barn och unga?*
- Forum för frivilligt socialt arbete. (2010). *Idéburet - offentligt partnerskap (IOP)*. Stockholm.
- Hjelte, J. (2017). *LOKEBOKEN - en handbok för uppföljning enligt LOKE-modellen*. Umeå: Region Västerbotten.
- KPMG. (2019). *Granskning av verksamheten för placeringar av barn och unga*.
- Migrationsverket. (2019). *Verksamhets- och utgiftsprognos oktober 2019*.
- Region Jönköpings län. (u.d.). Hämtat från <https://utveckling.rjl.se/globalassets/utveckling-i-jonkopings-lan/hur-gar-det/halsa/lansrapport---folkhalsoenkat-ung-2017-inkl-bilagor.pdf>
- SKL. (2018). *Vägval för framtiden 3 - utmaningar för det kommunala uppdraget mot 2030*. Sveriges Kommuner och Landsting.
- SKL. (2019). *Ekonomirapporten, maj 2019 om kommunernas och regionernas ekonomi*. Sveriges Kommuner och Landsting.
- Socialnämnden Vetlanda kommun. (2017). *Tryggve - Socialförvaltningens ledningssystem för kvalitet, mål och ekonomi*. Hämtat från kommun.vetlanda.se: <https://kommun.vetlanda.se/fordjupning/fordjupning/sa-arbetar-vi-med/omsorg-och-stod/sa-arbetar-socialforvaltningen-med-kvalitet-mal-och-ekonomi.html>
- SOU 2018:32. (2018). *Ju förr desto bättre - vägar till en förebyggande socialtjänst*. Stockholm: Statens offentliga utredningar .
- Vetlanda kommun. (2015). *Reglemente för socialnämnden*. Hämtat från <https://kommun.vetlanda.se/download/18.63ada03a15f716e7dcb36d28/1509979743188/Reglemente%20f%C3%B6r%20socialn%C3%A4mnden.pdf>
- Vetlanda kommun. (2019). *Nulägesanalys - Demografi Vetlanda kommun 2018*. Hämtat från kommun.vetlanda.se: <https://kommun.vetlanda.se/download/18.5887ffce168e1d826e114499/1553079277578/Nul%C3%A4gesanalys%202018.pdf>
- Vetlanda kommun. (2019). *Omvärldsanalys 2019 - Fem megatrender som påverkar Vetlanda kommun*. Hämtat från kommun.vetlanda.se: <https://kommun.vetlanda.se/download/18.475318a016a916da59c1523/1557394110308/Omv%C3%A4rldsanalys%202019%20Vetlanda%20kommun.pdf>

Bilaga: Verksamhetsstatistik och statistik från Kolada

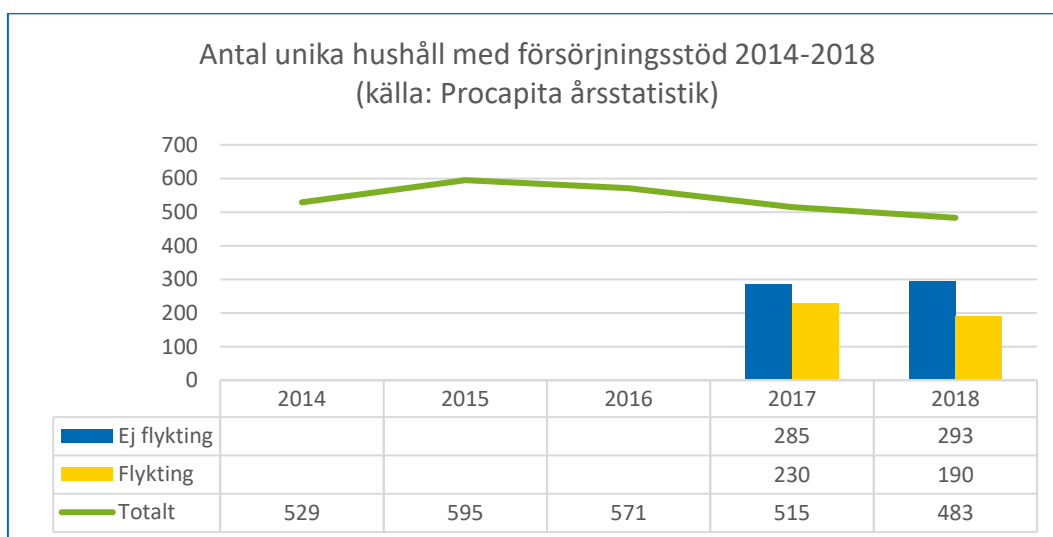
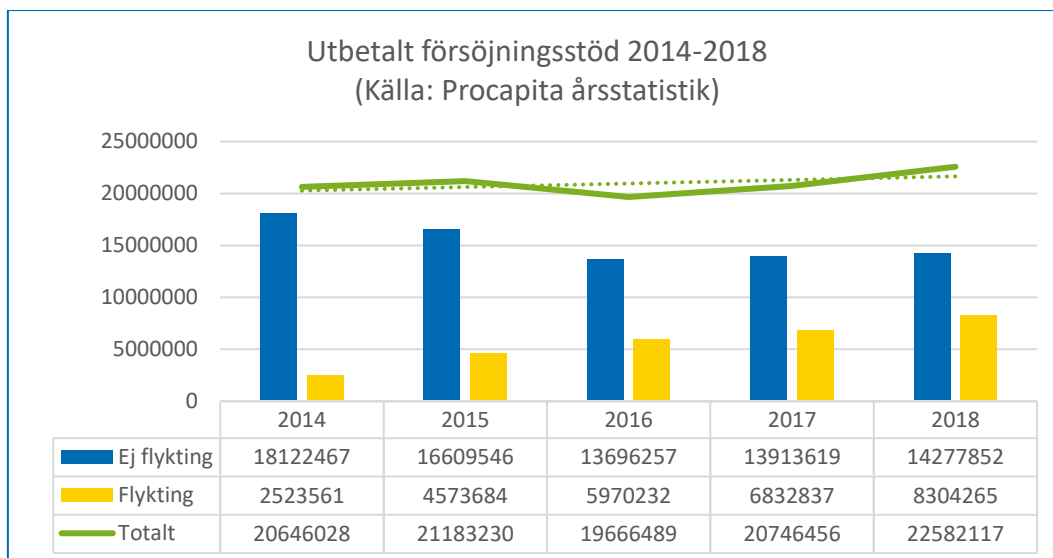
Statistiken är ett urval för att få en uppfattning av socialförvaltningens ärendevolymer och övergripande kostnader. I förekommande fall jämförs Vetlanda med riket och medelvärde för kommunerna i Jönköpings län.

Innehåll

Mottagnings- och vuxensektionen	22
Försörjningsstöd	22
Kostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv (N31001)	23
Skuldsatta personer	24
Skuldsatta invånare 18+ hos Kronofogden, andel (%) (N00989)	24
Vuxna personer, missbruk, våld i nära relationer.....	25
HVB Vuxna	26
Kostnad missbruksvård - Kolada.....	26
Kostnad missbrukarvård vuxna, kr/inv (N35001)	27
Familjesektionen.....	27
Orosanmälningar	27
Utredningstid 0-20 år - Kolada.....	28
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde (U33401).....	28
Ej återaktualiserade barn och ungdomar – Kolada	29
Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%) (U33461)	29
Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%) (U33400)	29
Barn i dygnsvård	30
Ensamkommande barn.....	30
Kostnad barn och ungdomsvård - Kolada.....	31
Kostnad barn och ungdomsvård, kr/inv (N33001)	31
Kostnad familjehemsvård barn och unga, kr/inv 0-20 år (N33004)	31
Kostnad HVB-hem för barn och unga kr/inv 0-20 år (N33002)	32

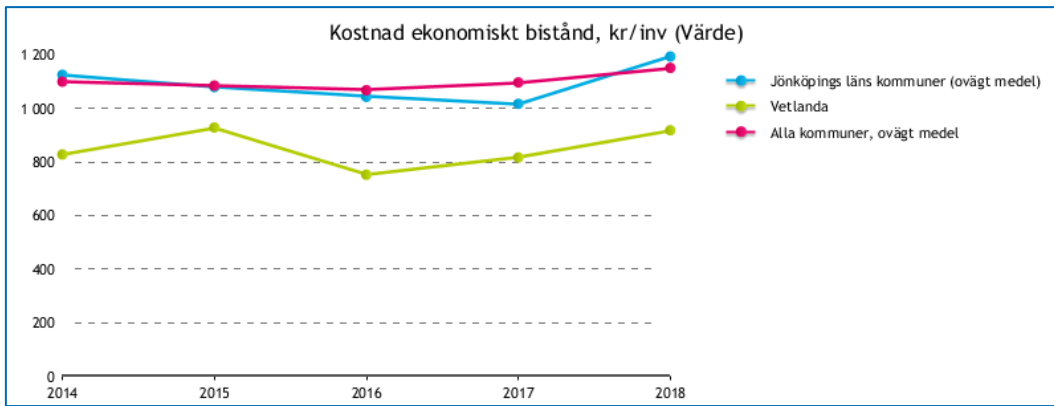
Mottagnings- och vuxensektionen

Försörjningsstöd

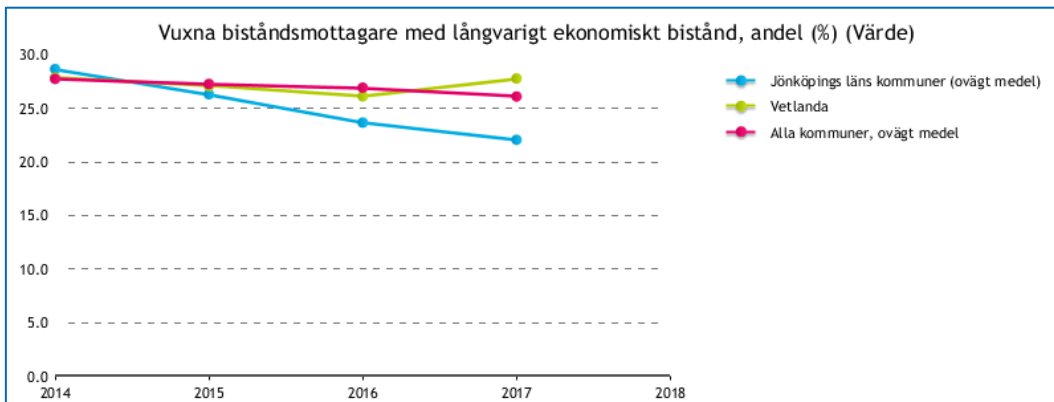
4

⁴ 2014-2016 saknas uppdelning i årsstatistiken.

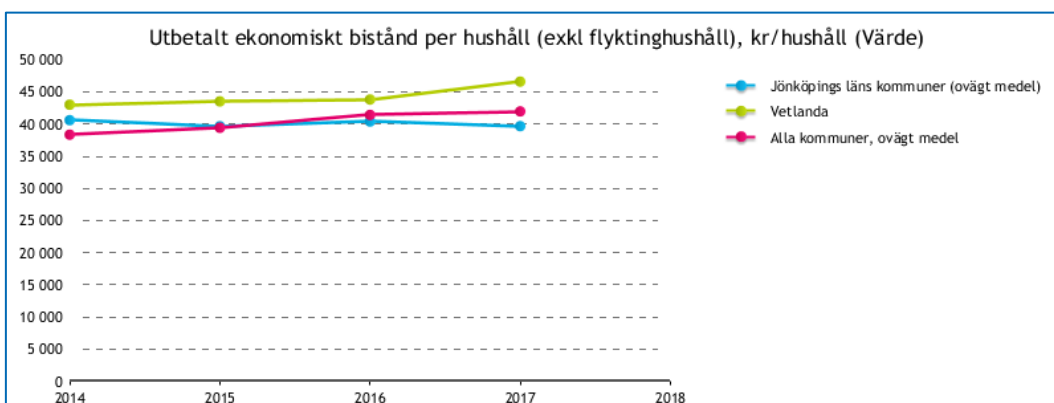
Kostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv. (N31001)

Bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för ekonomiskt bistånd (inkl. utredningskostnader), dividerad med antal invånare totalt den 31/12. Försörjningsstöd till flyktinghushåll ingår inte. Källa: SCB

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) (N31814)

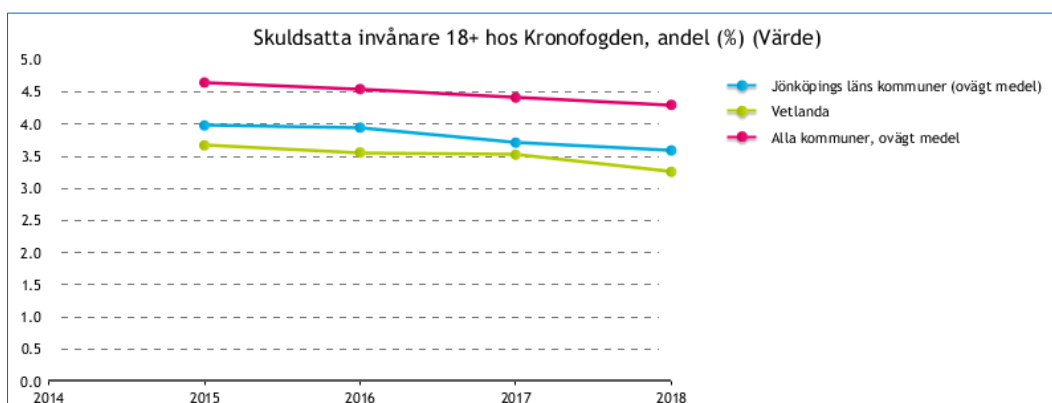
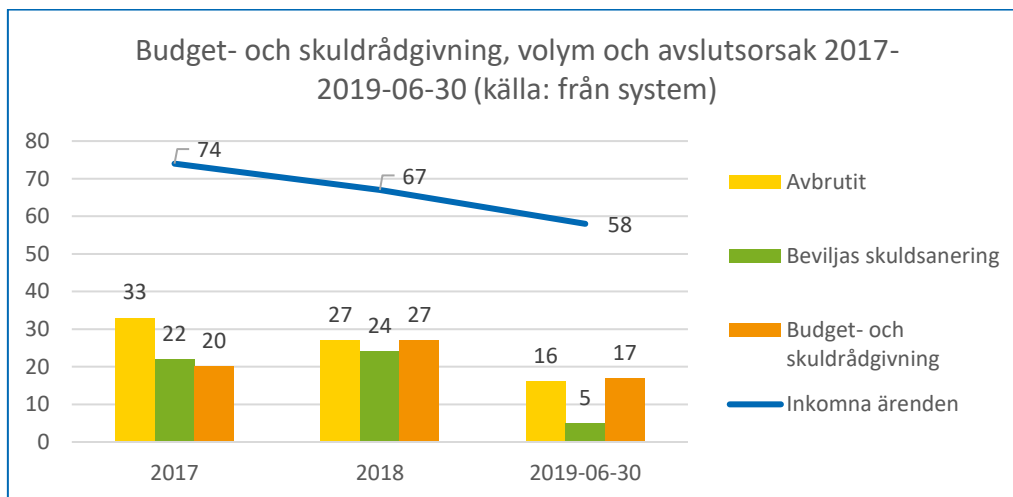
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd under året dividerat med antalet vuxna biståndsmottagare under året. Långvarigt bistånd avser 10-12 månader under året. Källa Socialstyrelsens register över ekonomiskt bistånd.

Utbetalt ekonomiskt bistånd per hushåll (exkl. flyktinghushåll), kr/hushåll (N31006)

Utbetalt ekonomiskt bistånd till hushåll, dividerat med antal hushåll med ekonomiskt bistånd.
Flyktinghushåll och ekonomiskt bistånd till flyktinghushåll ingår inte. Källa: SCB & Socialstyrelsen

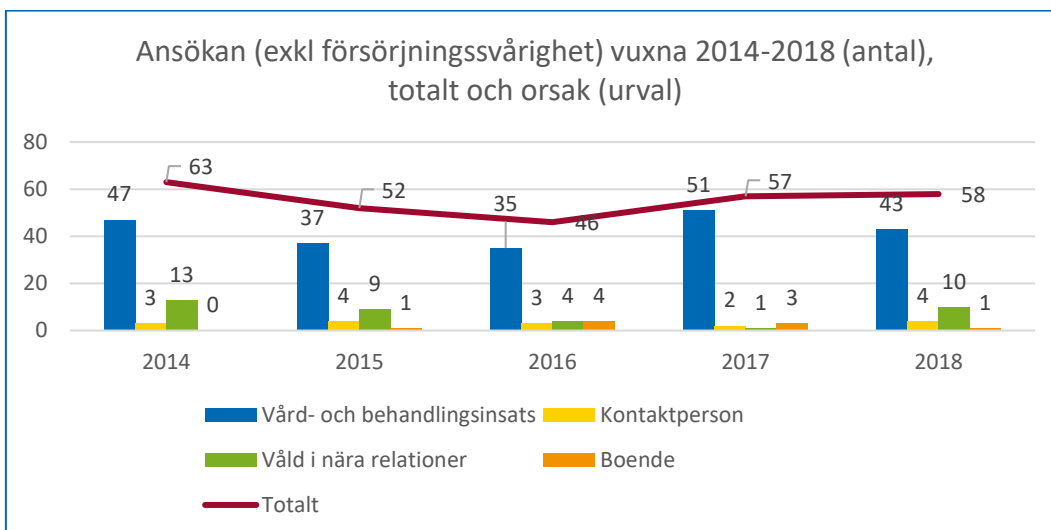
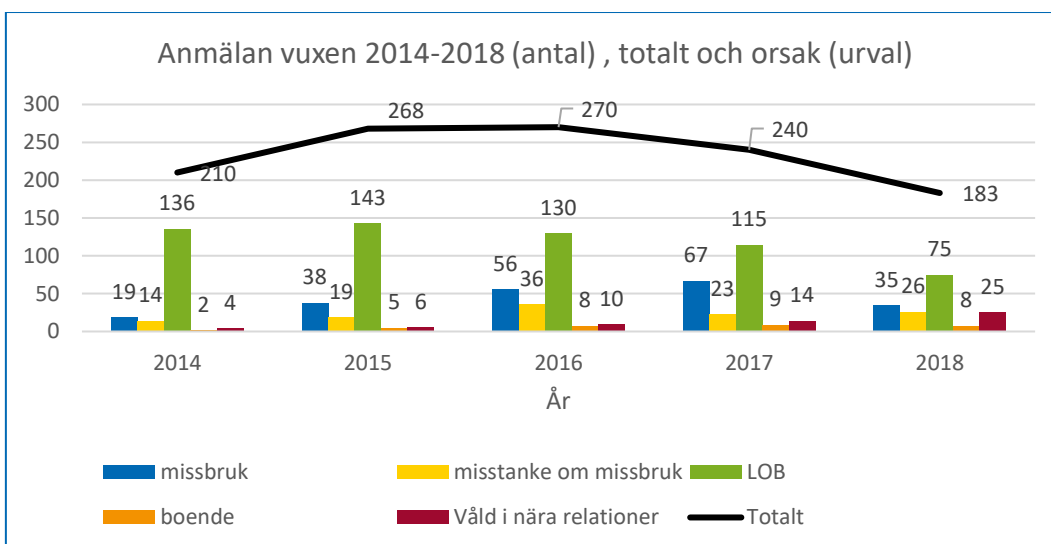
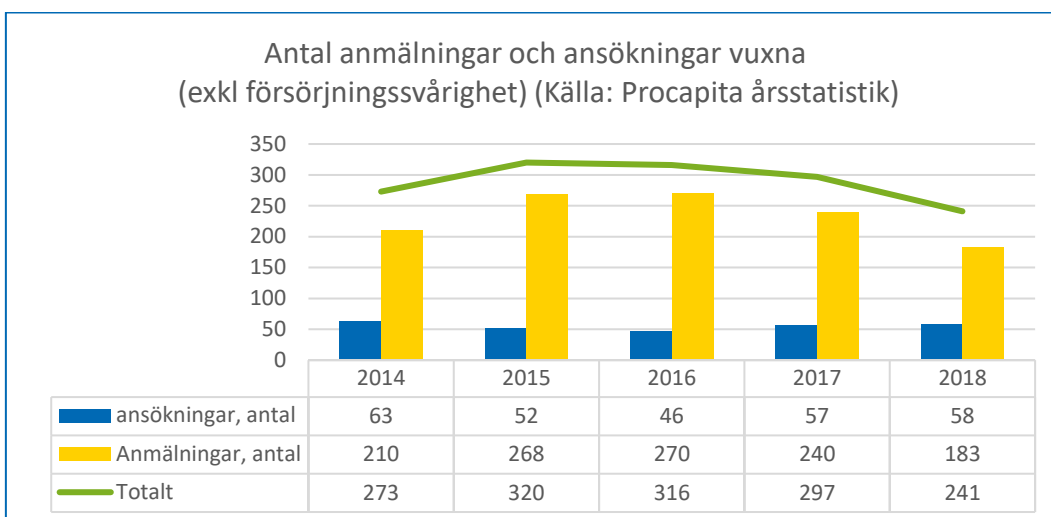
Skuldsatta personer

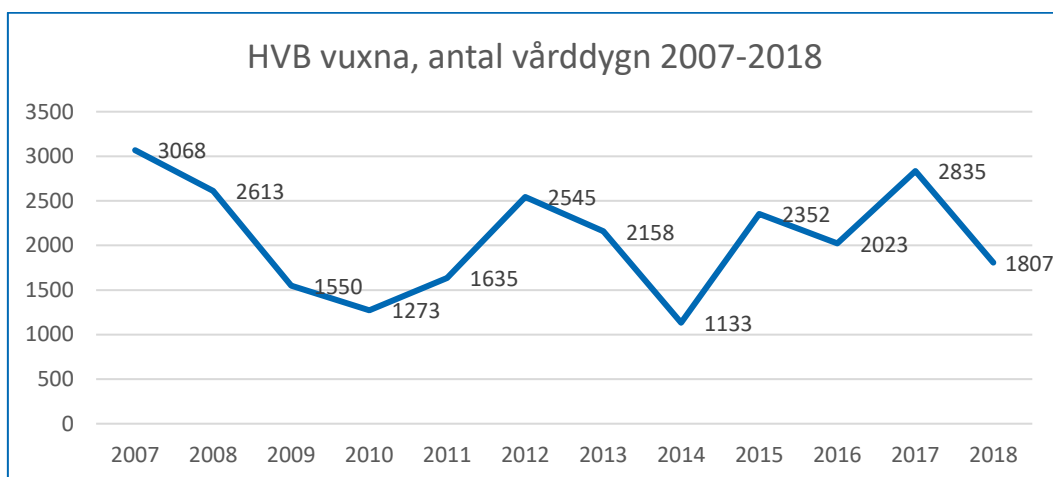
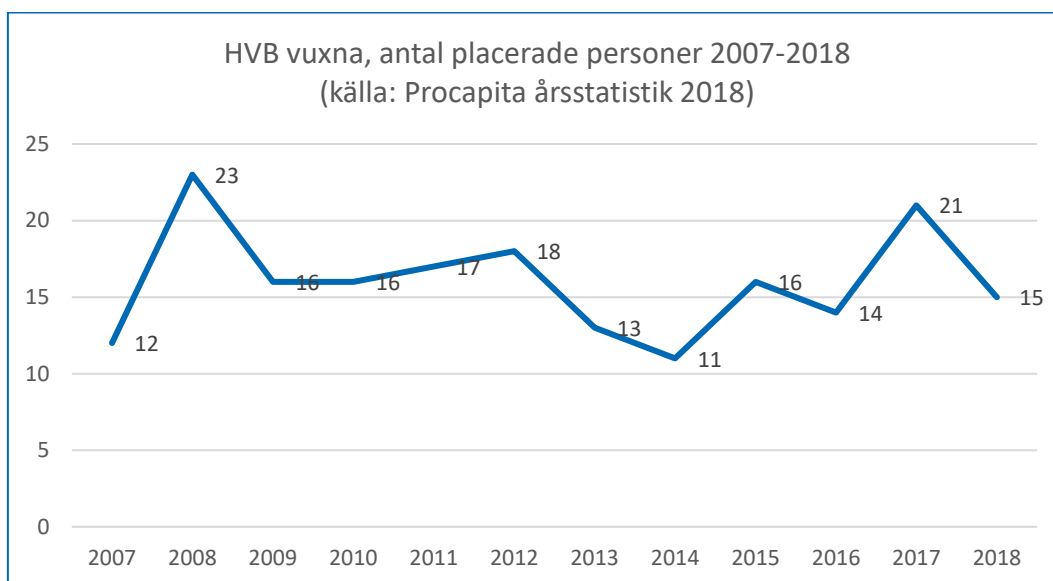
Skuldsatta invånare 18+ hos Kronofogden, andel (%) (N00989)

Antal skuldsatta hos Kronofogden 18 år och äldre dividerat med befolkning 18 år och äldre 1/10. Avser skuldsatta fysiska personer, det vill säga företag och andra juridiska personer ingår inte. Källa: Kronofogden.

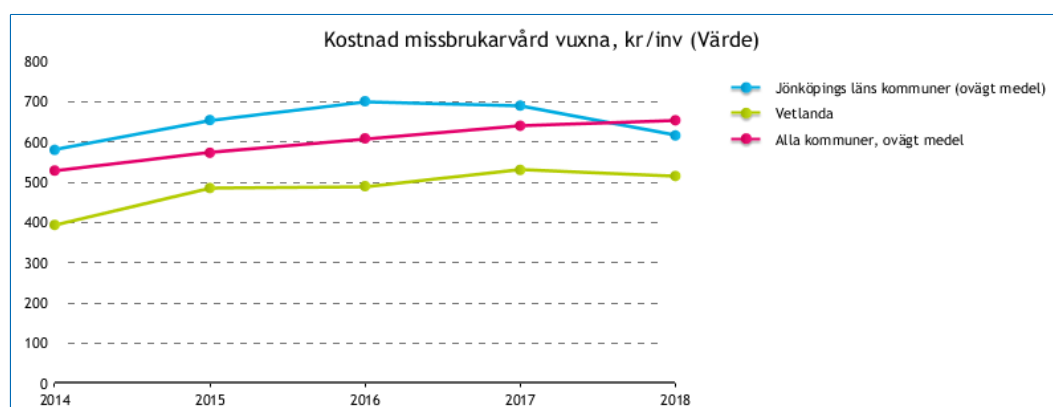
Vuxna personer, missbruk, våld i nära relationer

HVB Vuxna

Kostnad missbruksvård - Kolada

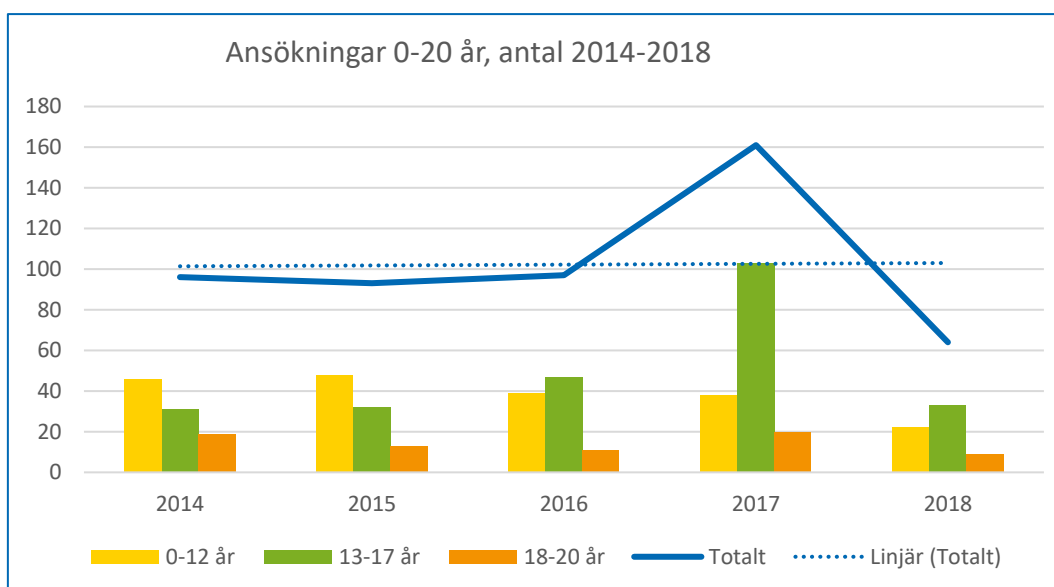
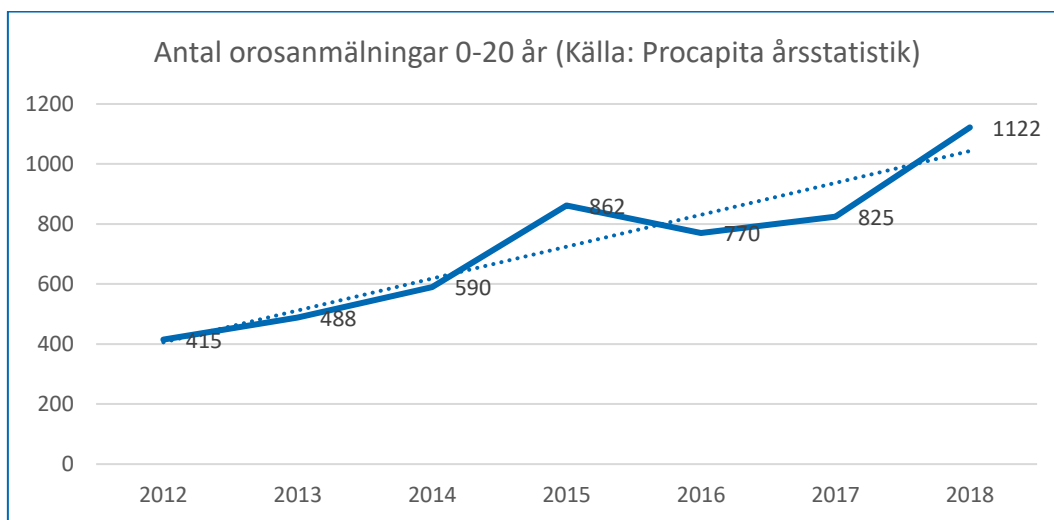

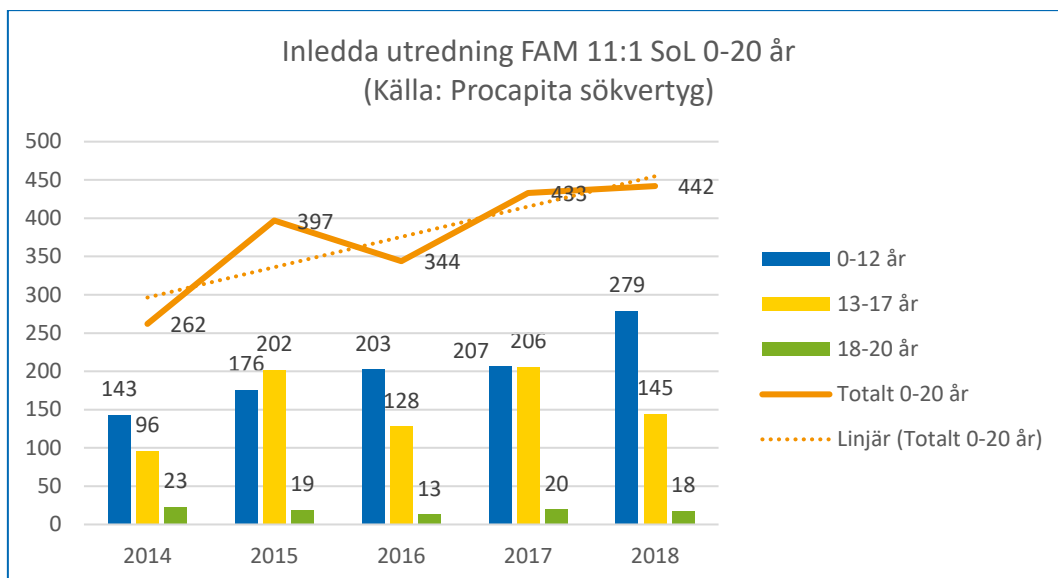
Kostnad missbrukarvård vuxna, kr/inv. (N35001)

Bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för missbrukarvård vuxna, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser vård och omsorg i form av institutionsvård, vård i familjehem, bistånd avseende boende och olika öppna insatser som socialtjänsten ger till vuxna personer som har missbruksproblem. Som vuxen person avses här person som är 21 år eller äldre. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

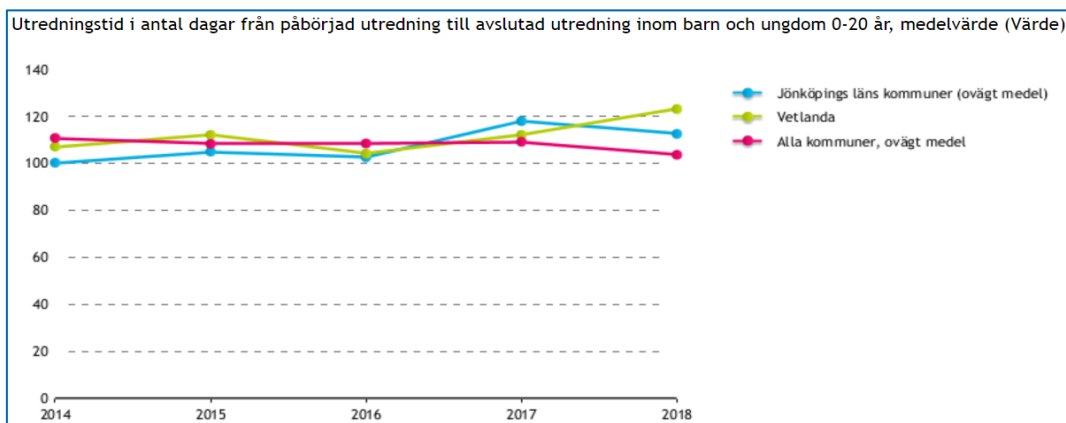
Familjesektionen

Orosanmälningar

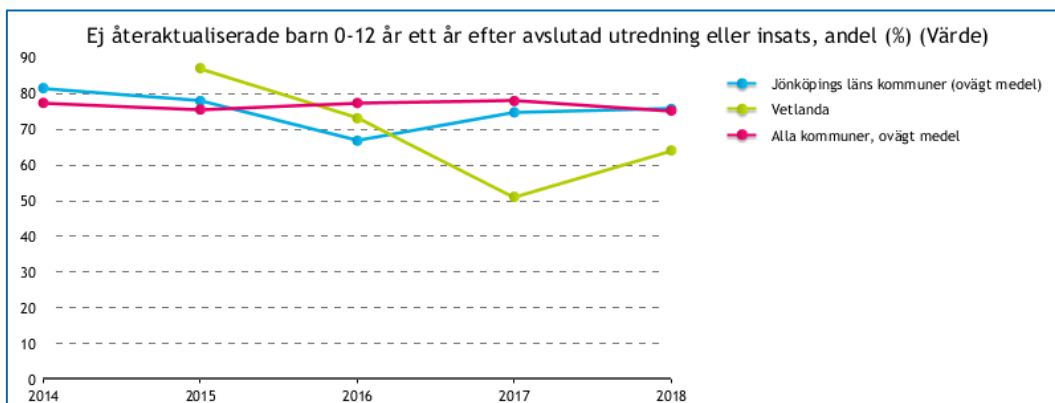
Utredningstid 0-20 år - Kolada

Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde (U33401)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Genomsnittligt antal dagar från att utredningen påbörjats av socialtjänsten till dess att utredningen avslutats. Avser barn- och ungdom 0-20 år. Ensamkommande flyktingbarn ingår inte. Mätperiod är första halvåret. Källa: Egen undersökning i kommunen

Ej återaktualiserade barn och ungdomar – Kolada

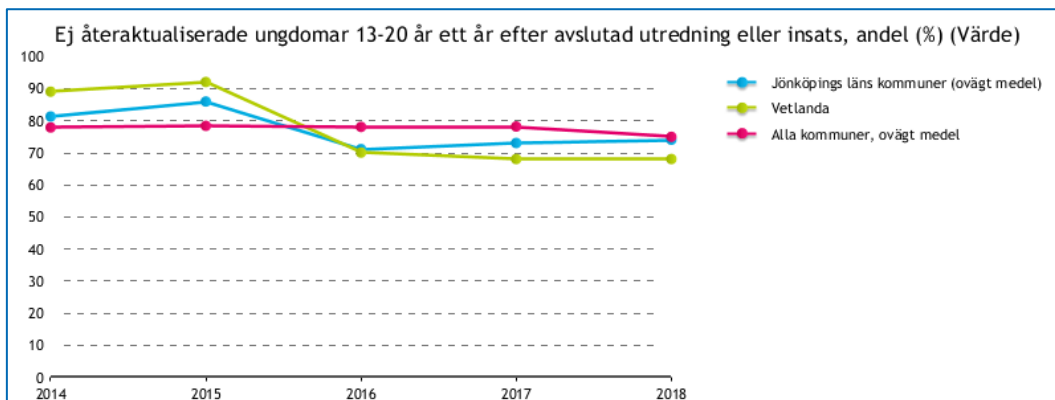

Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%) (U33461)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Andel (%) barn i åldern 0-12 år som inte återkommit till socialtjänsten inom ett år efter avslut av samtliga utredningar och/eller insatser. Återaktualisering avser endast formell utredning. Gäller ej ekonomiskt bistånd.

Ensamkommande flyktingbarn ingår inte. Avser insatser/utredningar som avslutades första halvåret år T-1.

Källa: Egen undersökning i kommunen.

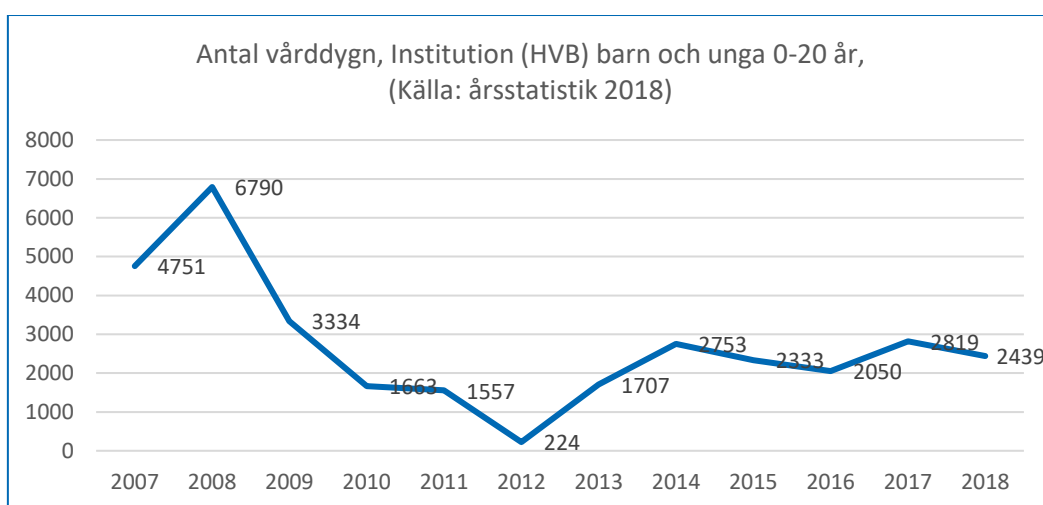
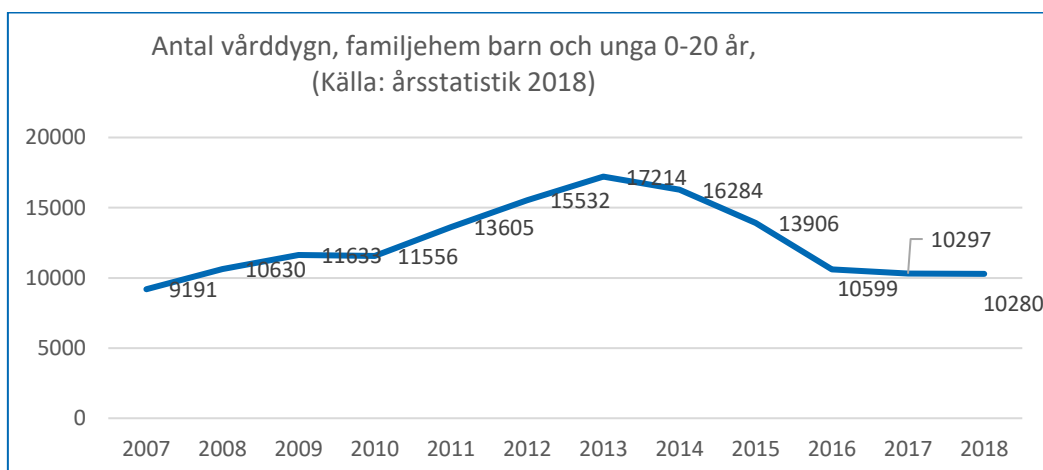
Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%) (U33400)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Andel (%) ungdomar i åldern 13-20 år som inte återkommit till socialtjänsten inom ett år efter avslut av samtliga utredningar och/eller insatser. Återaktualisering avser endast formell utredning. Gäller ej ekonomiskt bistånd.

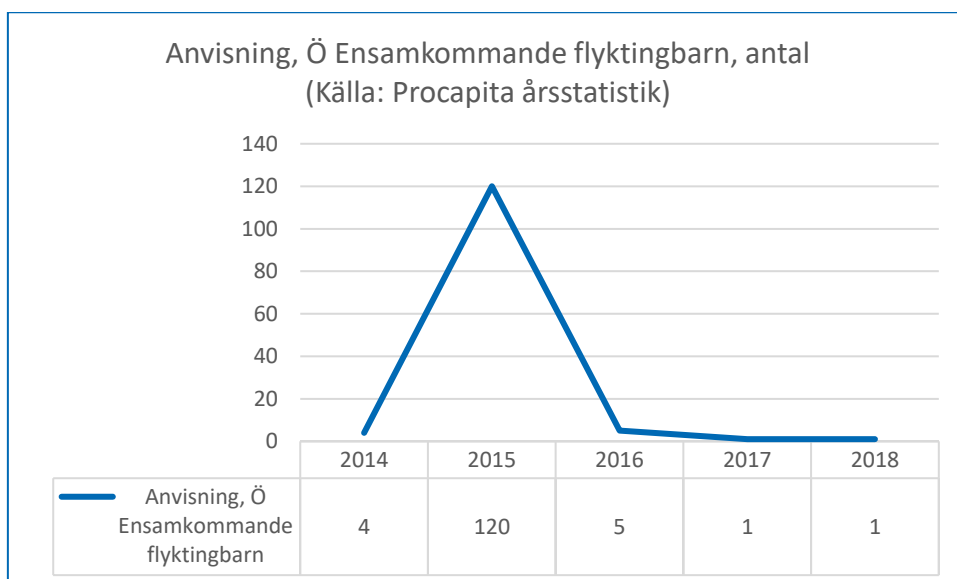
Ensamkommande flyktingbarn ingår inte. Avser insatser/utredningar som avslutades första halvåret år T-1.

Källa: Egen undersökning i kommunen

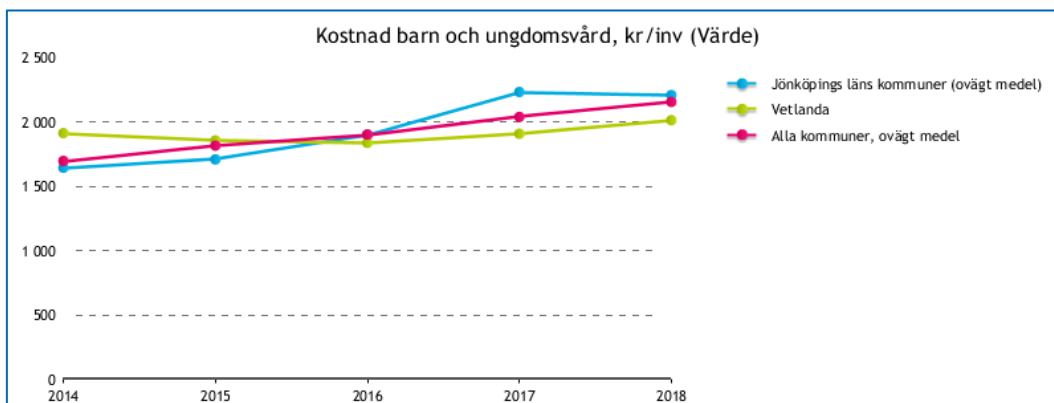
Barn i dygnsvård

Ensamkommande barn

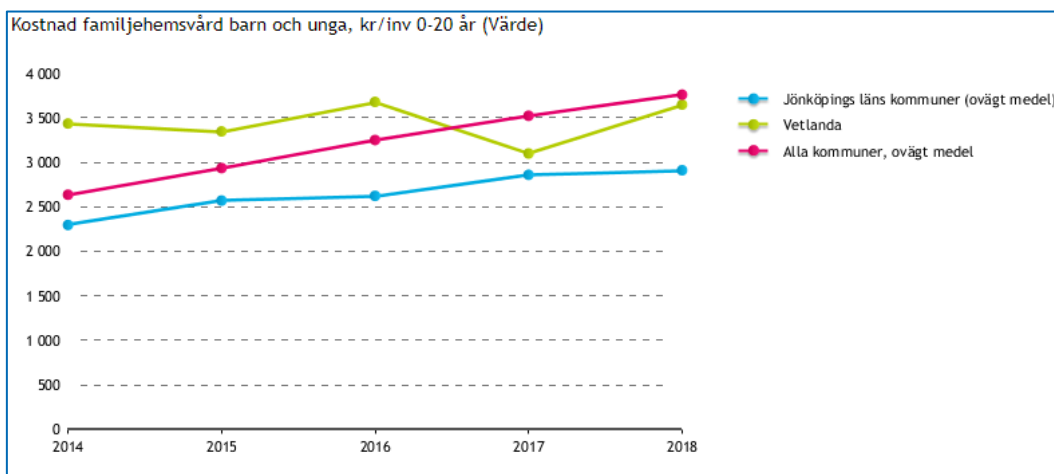

Kostnad barn och ungdomsvård - Kolada

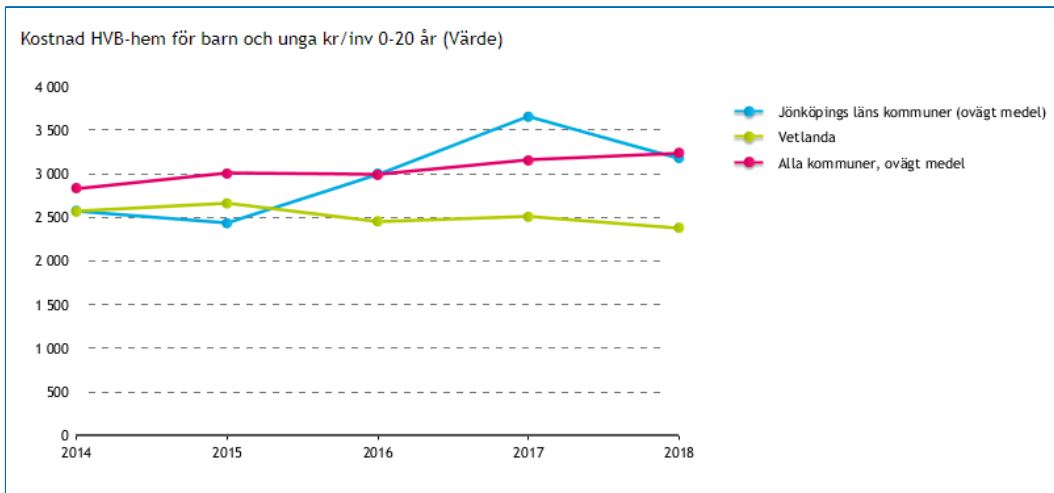
Kostnad barn och ungdomsvård, kr/inv. (N33001)

Bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för barn och ungdomsvård, dividerat med antal invånare i kommunen den 31/12. Avser vård och stöd som socialtjänsten ger till barn och ungdomar 0-20 år i form av vård på hem för vård eller boende (HVB), familjehem, individuellt behovsprövad öppenvård och övriga öppna insatser. Kostnader för den utredningsverksamhet som ligger till grund för insatserna redovisas inom respektive delverksamhet. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag

Kostnad familjehemsvård barn och unga, kr/inv. 0-20 år (N33004)

Bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för familjehemsvård barn och unga, dividerat med antal invånare 0-20 år 31/12. Avser placeringar med stadigvarande dygnet-runtvistelse i familjehem (inklusive nätverksamhet) samt tillfälliga placeringar i jourhem enligt SoL eller LVU. Om någon familjemedlem varit placerad tillsammans med ett barn/ungdom redovisas kostnaden för familjemedlemmen här. Avser samtlig regi. Källa: SCB.

Kostnad HVB-hem för barn och unga kr/inv. 0-20 år (N33002)

Bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för HVB-hemsvård för barn och unga , dividerat med antal invånare 0-20 år 31/12. Avser samtlig regi. Källa: SCB.